

Kirken i Grønland

Af Erik Balslev-Clausen, provst, tidl. konsulent for Kirken i Grønland

Februar 2015

Grønland har sin egen folkekirke, den evangelisk-lutherske kirke, som er en af de centrale samfunds-institutioner i Grønland.

Kirke og kristendom kom til Grønland i 1721 med præsten Hans Egede, han hustru Gertrud Rasch og deres børn. De blev af afgørende betydning for den inuit-befolkning som de mødte i Grønland. De kom fra Danmark og grundlagde det et nært mellem de to folk med grundlæggende respekt for grønlandsk sprog og kultur. Før den tid havde inuit-befolkningen i Grønland en 'oprindelig religion' nært knyttet til de livsvilkår, de levede under med egne myter og sagn og tro på ånder og med ånde-manere til at tage sig af den religiøse dimension af tilværelsen.

Inden udgangen af 1700-tallet var der kirker i de grønlandske byer på vestkysten og der var præster og kateketer som arbejdede i kirkens tjeneste. Byerne fik dengang danske navne som Godthåb og Jakobshavn og hver by havde status som en lille dansk koloni langs Grønlands vestkyst.

Mens byerne og bygderne på Grønlands vestkyst i løbet af 17- og 18-hundredetallet blev præget af kirke og kristendom kom der først en præst til det mere isolerede Østgrønland i 1894 og endnu senere endnu i 1909 kom den første præst, grønlænderen Gustav Olsen, til Thule med polarforskeren Knud Rasmussens hjælp.

Som en gave til resten af Grønland overlevede de gamle inuit-traditioner i Thule og Østgrønland, hvor der helt frem til vore dage blev praktiseret trommedans og anden oprindelig kulturel udtryksform. Det har den betydning at det i dag er muligt at inddrage de traditionelle udtryksformer som trommedans i den grønlandske kirkes gudstjenesteform – i hvert fald ved særlige lejligheder.

I dag er det officielle navn *Kirken i Grønland* og den er en del af Grønlands Selvstyre. Folkekirken er dog ikke det eneste religiøse samfund eller kirkesamfund i Grønland da der er religionsfrihed, men langt hovedparten af befolkningen er medlemmer af Kirken i Grønland.

Kirken i Qeqertarsuaq på Disko. (Foto: Emil Søgaard).

I Selvstyrets lov om kirken fra 2010 står der: "Den evangelisk-lutherske kirke (Kalaallit Nunaanni Ilagiit) er den grønlandske folkekirke" – den er en del af Rigsfællesskabets folkekirke, underlagt Grønlands Selvstyre, og understøttes som sådan af dette.

I nabolandet mod vest, Canada, forholder det sig til sammenligning helt anderledes. Derovre er inuit-befolkningen i den arktiske del af Canada splittet op i mange forskellige kirkesamfund: Anglikanere, lutheranere, baptister, romersk-katolske, russisk-ortodokse med flere. I modsætning hertil har det været en styrke for det grønlandske inuit-samfund at have en fælles kirke med sit eget sprog og sin egen uddannelse. Helt tilbage fra Hans Egedes tid er grønlændere blevet uddannet på deres eget sprog, og fra midten af 1800-tallet har der været et egentligt lærerseminarium i Grønland, i Nuuk, med uddannelse af lærere som med et år yderligere på seminariet kunne blive kateketer til tjeneste i kirken især i bygderne hvor der ikke er præster.

Administrativt er Kirken i Grønland underlagt Landsstyret og centraladministrationen i Nuuk. I det daglige er det biskoppen over Grønlands stift der er kirkens øverste leder og udøver det kirkelige/gejstlige tilsyn. Hvert år afholdes der en særlig gudstjeneste ved åbningen af det nye arbejdsår for Landsstyret.

Gudstjeneste i Vor Frelser Kirke i Nuuk ved den konstituerende samling 2014 i Inatsisartut/Grønlands Parlament. (Foto: Inatsisartut.gl).

Grønland er opdelt i et antal præstegæld, og i hvert er der valgt en menighedsrepræsentation svarende til menighedsråd i Danmark. Det er dem der tager sig af alt det praktiske i forbindelse med den lokale kirke, og det er dem der medvirker til at vælge den lokale præst og sammen med menighedsrepræsentanterne fra hele Grønland at vælge biskoppen.

Der er i dag 23 præster i Kirken i Grønland som arbejder i byerne og besøger bygderne lejlighedsvis.

Kirkens daglige liv er som i Danmark med gudstjenester kirkelige handlinger, undervisning og kirkelige aktiviteter.

Bibelen er for få år siden blevet nyoversat til nutidigt grønlandsk sprog ved Bibelselskabets mellemkomst. Kirken i Grønland har ligeledes sin egen salmebog også på grønlandsk med salmer af grønlandske salmedigtere og oversatte salmer af salmedigtere fra Danmark og andre lande.

I Danmark bor der mange grønlændere, måske hele 20.000. Derfor er der ansat to grønlandske præster i Danmark til at afholde gudstjenester og kirkelige handlinger for grønlændere rundt om i landet hvor der bor grønlændere.